

Utvärdering Projekt Vägen

Projektets bakgrund och utgångspunkter

I Lycksele finns ett antal utrikes födda personer som idag har kontakt med alla fyra aktörer (Lycksele kommun, VLL, AF och Försäkringskassan) inom samordningsförbundet LYSA. En betydande del av dessa personer kommer från andra kulturer. Individerna i målgruppen känner sig utlämnad utan att kunna fråga och utan en chans att förstå vad som händer eller ha hänt. Det har visat sig att det är viktigt att klara ut dessa delar med kulturkompetens för dessa individer för att de ska kunna gå vidare mot egen försörjning.

Arbetsförmedlingen tillsammans med socialtjänsten i Lycksele har under lång tid pratat om att gruppen utrikesfödda personer med flera kontakter med samhällets aktörer har behov av ett särskilt stöd i form av en stödperson i kontakterna med kommunen, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och sjukvården. De flesta i målgruppen har kontakter med fler än 2 medlemmar i samordningsförbundet.

Frågeställningar som projektet nämner är:

Hur fungerade myndigheterna i forna Jugoslavien? På vilket sätt sköter vi städning i jämförelse med kulturer med ont om vatten? Vad menar kommunen och socialtjänsten med att medborgarna ska vara i egen försörjning? Hur fungerar arbetsmarknaden i Sverige i jämförelse mot andra delar av världen?

Utifrån ovanstående bakgrund är projektets mål att;

- deltagarna ska öka kunskapen om de olika rollerna i samhället och därmed förenkla kontakterna med samhällets aktörer
- deltagarna ska känna ökad delaktighet och förståelse i kontakten med myndigheterna samt ökad hälsa
- 100 personer ska delta i projektet
- förkorta tiden till egen försörjning genom arbete
- utveckla samverkansinsatser för målgruppen mellan de fyra samhällsaktörerna inom samordningsförbundet
- utforma rutiner i den kontinuerliga kontakten för de fyra aktörerna inom samordningsförbundet

Metod

Projektets metodik för att uppnå uppsatta mål var att:

- tillhandahålla en stödperson som kan förklara och ge deltagarna insikt vad som händer i de situationer som uppstår i kontakterna med kommunen, försäkringskassan, sjukvården och arbetsförmedlingen.
- upprätta en individuell aktivitetsplan där deltagarens kontakter finns beskrivna och i vilket syfte dessa finns som deltagarna förfogar över
- skapa en styrgrupp bestående av en representant från projektägarna, 2-4 aktörer.

Målgrupp

Målgruppen i projektet är Lyckselebor i åldern 20-65 år med ursprung från Västafrika och Mellanöstern. Projektet ska omfatta både kvinnor och män där kvinnor och ungdomar ska prioriteras.

Hinder

Projektbeskrivningen redovisar på två hinder för att uppsatta mål ska uppnås;

- Förankringsarbetet inom aktörerna i samordningsförbundet
- Målgruppen efterfrågar inte stödet i kommunikationen mellan AF, FK, VLL och Lycksele kommun

Utvärdering

Projektet har utvärderats av extern part. Med ovanstående utgångspunkter har vi valt en halvstrukturerad kvalitativ metod som utvärderingsmetod. Det innebär att tio personer har intervjuats, två projektledare, tre personer som representerar samordningsförbundet samt fem deltagare i projektet. Urvalet av dessa personer har nuvarande projektledare gjort. Dessa intervjuer har följt en intervjustruktur där varje persons upplevelse av projektet dokumenterats och sammanställts.

Resultat

Vi har valt att redovisa de mest frekvent återkommande synpunkterna av de tio intervjuerna och deras personliga upplevelse av projektet utifrån följande två perspektiv:

- Myndigheter/Projektledare
- Deltagare

Samtliga perspektiv är dokumenterade utifrån den intervjustruktur som låg till grund för intervjuerna. Denna struktur grundar sig på intervjupersonen uppfattning angående projektets:

- Syfte (S)
- Mål (M)
- Förutsättningar (F)
- Arbetsmetod (A)
- Resultat (R)

Som avslutning återfinns kommentarer från extern utvärderare angående de resultat som framkommit från intervjuerna.

Myndigheter/Projektledare

- S De intervjuade representanterna från AME, Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen anser samtliga att projektet har ett mycket gott syfte. Emellertid kan endast de representanterna från de två aktiva myndigheterna beskriva det formulerade syftet med viss tydlighet.
- Socialtjänstens representant kan av förklarliga skäl endast i mycket korta ordalag redogöra för projektets syfte i termer som ”att finna någon form av stöttning, att hitta rätt i samhället”.
- Projektledarna har god kunskap om projektets syfte men upplever dock att respektive myndighet har haft olika syn på projektet och dess roll.
- M Dock visar sig målen förhållandevis svåra att formulera tydligt. Gemensamt för samtliga är målsättningen att erhålla arbete där projektledarna emellertid har försökt arbeta med flera av målen. Denna målbild blir tyvärr snabbt otydligare då de svårigheter som måste hanteras lyfts fram (se förutsättningar).
- F Projektets förutsättningar ändrades under projektets inledning. Ägarskapet övergick efter ett år till AME från att initialt ägas av Lycksele kommun, socialtjänsten. Vid detta skifte skedde också en pragmatisk förändring av de behov som uttrycktes av deltagarna och de resurser som fanns tillhand.
- Dessa förändringar beror till viss del på de olika myndigheternas regelverk som emellanåt inte är vare sig enkla att förstå eller helt kompatibla med varandra. En kort beskrivning ger vid handen följande dilemma; En person som kommer till Sverige registreras hos initialt hos AME och erhåller där ekonomiskt stöd under 24 månader. Om personen inte har funnit något arbete eller står till arbetsmarknadens förfogande efter dessa 24 månader står Socialtjänsten för dess ekonomiska stöd. Dock kan inte personen stå till arbetsmarknadens förfogande om han/hon inte har fullgjort SFI med godkänt resultat. Någon tidsgräns för SFI studierna finns dock inte vad vi förstår. Om personen dessutom inte har fått sitt svenska medborgarskap försvåras ytterligare möjligheten att söka arbete. Vidare kan personen via kontakter med VLL bli sjukskriven vilket innebär att FK kan bli aktuell som ekonomisk stödresurs.
- Projektledarna hade initialt otillräckliga kunskaper om målgruppen. Arbetstiden fick första hand läggas på en kartläggning av målgruppen för att kunna göra en relevant bedömning av insatser för målgruppen.
- Ett återkommande dilemma är att projektledarna inte har tillräckliga mandat att fatta beslut i flertalet frågor.

A Projektets arbetsformer beskrevs tämligen kortfattat och i generella ordalag i projektbeskrivningen vilket innebar att formerna successivt utvecklades.

Olika myndigheter har olika syn på relationen till målgruppen där socialtjänsten har en distanserad funktion och har upplevts som otillgänglig både för projektledaren och målgruppen. En individuell handlingsplan skulle upprättas för varje individ, (58) handlingsplaner genomfördes. Handlingsplanen blev dock inte ett dokument som varje individ skulle föra med i kontakterna med olika myndigheter pga. sekretess.

VLL har inte deltagit överhuvudtaget. Kontakterna med Socialtjänsten har skett uteslutande via projektledarna, vid några tillfällen vid presentationer av projektet samt i specifika ärenden. Projektledarna har haft tillgång till delar av Socialtjänstens databas efter vederbörlig underskrift rörande sekretess av deltagarna.

Af och AME har kontinuerligt haft goda såväl formella (ett fåtal) som informella kontakter (flertal) och möten.

Projektet har inte varit prioriterat hos socialtjänsten vilket dock inte innebär att det inte har ansetts relevant, det förefaller helt enkelt inte ha "lyfts fram" tillräckligt.

R Representanterna för de intervjuade myndigheterna bedömer att de deltagare som har kontakt med projektledarna är mycket nöjda med det stöd de erhållit.

Någon formaliserad ökad kontakt (exempelvis handläggningsrutiner) mellan myndigheterna har inte noterats. Däremot förefaller det finnas ett antal väl fungerande kontakter med vissa handläggare. Förankringen av projektet i respektive myndighet är således kvarstående låg vilket bör ges ett betydligt större utrymme om en fortsättning av projektet blir aktuellt.

Dock bedöms projektet som kvarstående mycket relevant och ett starkt intresse att delta i en eventuell kommande satsning på ett resurscenter uttrycks.

Deltagare

- S Genomgående för deltagarna är att de inte har kännedom om projektets syfte och utformning. De uttrycker sig snarare i termer av att "få hjälp med olika saker", "att få hjälp att fylla i papper", "att få hjälp med allt möjligt".
- M Detsamma gäller för de mål projektet formulerat. Det är uppenbart att deltagarna har sitt eget liv och de mål de står inför mycket aktiva. För flertalet handlar detta om en önskan att erhålla svenskt medborgarskap.
- F Deltagarnas förutsättningar varierar naturligtvis oerhört mycket om vi väljer att betrakta deras personliga historia. Vad avser förutsättningar i relation till projektet kunde vi inte urskilja några specifika utöver att samtliga beskriver enkelheten och närheten till projektledarna som betydelsefullt.
- A Majoriteten av deltagare förefaller ringa eller besöka när behov finns. Flertalet besök är relativt korta och periodvis intensiva varvat med längre perioder då något stöd inte behövs.
- R De deltagare vi talade med upplever att det stöd de fått/får av projektledarna är mycket betydelsefulla. Flertalet anser att just möjligheten att kunna få hjälp *när* det behövs är bland den viktigaste anledningen till deras positiva upplevelse, att inte behöva boka en tid som dessutom kan ligga långt fram. De beskriver att just enkelheten i att kunna nå projektledarna innebär att samtalen blir korta. Några deltagare upplever att det är viktigt att det är *en* person de har kontinuerlig kontakt med.

Kommentarer

Tre slutsatser kan med stor säkerhet dras.

För det första är de intervjuade deltagarna mycket nöjda med projektledarnas insatser vad avser deras stöd.

För det andra var projektplanen inte tillfredsställande. Projektplanen var inte tillräckligt specifik vad avser skillnaden mellan syfte och mål, men framför allt var bedömningen av de insatser som krävs för att de fyra myndigheterna skall kunna genomföra ett dylikt samarbete inte korrekt. Trots att förankringsarbetet lyftes fram i projektplanen som ett möjligt hinder har det lika fullt fått avgörande negativ betydelse för genomförandet.

Den tredje slutsatsen är att projektet successivt ändrade inriktning och övergick till en insats där projektledarna agerade som deltagarnas stöd i just de frågor de har behov av för tillfället.

Vi noterar att projektet trots sin förändrade karaktär (jfr projektplanen) anses som såväl fortsatt relevant som framgångsrikt. Framgångsrikt i så mening att deltagarna upplevt sig bekräftade och trygga i upplevelsen att kunna få hjälp med kort varsel i de frågor som successivt uppstår i kontakten med myndigheterna.

Umeå den 16 januari 2009

För Formea

Stefan Hildingsson

Mikael Hansson